

1. INTRODUCCIÓ

1.1. De què tracta la unitat?

Aquesta proposta de treball és una unitat d'història que tracta sobre els **pirates**, a partir de la lectura als nens de la novel·la *L'illa del tresor* de R. L. Stevenson.

Les llegendes, els contes, les narracions, les novel·les, constitueixen una eina immillorable per traslladar els infants de les nostres classes fins a períodes de temps allunyats del nostre, aproximant-los, per tant, a situacions històriques.

1.2. A qui va dirigida?

La unitat va dirigida als alumnes del darrer curs de parvulari (P5) i 1r i 2n curs de cicle inicial de primària. Concretament, el curs 2001/2002, es va experimentar amb un grup de 21 alumnes de P5 d'una escola pública.

Després de posar en pràctica el projecte i d'haver comprovat l'èxit d'acollida per part dels nens i les nenes, així com l'interès i motivació que manifestaven per aquest tipus de treball d'història, vam ampliar i variar un xic algunes activitats plantejades inicialment, a fi d'adaptar-les al cicle inicial.

Amb el plantejament de treballs d'història als cursos "baixos" (finals de parvulari i cicle inicial), pretenem apropar els nens i les nenes als conceptes específics que caracteritzen la disciplina de la història (cronologia, canvi, causa i efecte, empatia, etc.), així com iniciar-los en el coneixement i la reflexió sobre el passat, fent comparacions amb el present, per tal que d'introduir-los a la comprensió dels fenòmens històrics.

En cursos anteriors ja havíem constatat la motivació i les ganes amb què es van engrescar els nostres alumnes de parvulari quan van treballar alguna unitat relacionada amb el temps històric. Per exemple, amb una sobre com era abans el nostre poble, els carrers, les cases i els objectes que hi havia, a partir d'una festa tradicional que se celebra al poble.¹

1.3. Com iniciem el tema i motivem els alumnes

Us hem de dir que la motivació va ser molt fàcil. El tema el vam iniciar amb l'arribada al racó de jocs de terra de la classe, d'un vaixell pirata, al mateix temps que a la biblioteca de la classe apareixia la novel·la *L'illa del tresor*. Quina combinació més extraordinària!

En primer lloc, s'ha de comptar amb l'interès que manifesten els escolars per escoltar els adults quan els expliquen i/o els llegeixen contes, llegendes, etc. Per altra part, no podem deixar de banda les ganes que tenen per jugar i per compartir el seu joc amb els companys. És evident que també aprenen jugant mentre reproduïxen situacions viscudes, escoltades o imaginades. L'aprofitament "curricular" que els

alumnes poden fer del seu joc, dependrà, en gran mesura, del material que els adults, en aquest cas, els mestres i les mestres, els posem a l'abast a la classe.

Cada dia a primera hora del matí, quan arribem a la classe, els llegim un parell o tres de capítols de la novel·la (segons una temporització que indicarem més endavant) i, paral·lelament, muntem un racó de joc adient per a l'ocasió: un espai del terra del racó de joc el convertim en un gran mar, ple d'ones, amb l'ajuda de paper adhesiu plastificat enganxat a terra. Aquest serà l'espai que utilitzaran quan els vaixells pirates naveguin pels mars.

Al cap de pocs dies quan, segons la lectura de la novel·la, ja hem arribat a l'illa de l'Esquelet, confeïm, també amb plàstic adhesiu, l'illa on dia rere dia desembarcaran a la recerca del tresor.

Aviat els nens es fan seva la novel·la. Esperen amb intriga que passarà l'endemà. No cal dir que, al cap de pocs dies la classe es va omplint de vaixells pirates que els nens porten de casa.

Cada dia es fan més abordatges, comandats per molts capitans pirates alhora. Són molts els desembarcaments que es fan a l'illa de l'Esquelet, i tots aprenen ràpidament que el vaixell pirata no arriba mai fins a l'illa i que després d'ancorar el vaixell han de desembarcar amb la barca petita.

En veure que el tema ens engrescava a tots, vam començar a planificar el que aniríem aprenent amb aquesta unitat: qui eren els pirates, com anaven vestits, què menjaven, com i on vivien, com eren els seus vaixells, les parts més importants (vela, timó, cofa, àncora...), quins objectes hi havia (brúixola, ullera de llarga vista, bóta, canons, timó...), què és i com funciona una brúixola, quines armes utilitzaven per assaltar els vaixells, els crits de guerra ("a l'abordatge!"); com eren les coses en temps dels pirates i les semblances i diferències amb les del temps actual.

Han estat moltes les estones en què els nens deixaven de tenir cinc anys i es convertien en pirates barbuts: quan navegaven a la captura d'un altre vaixell pirata, quan tots junts cantaven la cançó *La nau pirata*, quan, molt emocionats, i per concloure el tema, vam anar tots plegats a la recerca del tresor pirata (que la mestra havia amagat prèviament) en un turó molt a prop de l'escola i, quan, com a bons pirates, ens vam repartir el botí.

Paral·lelament a les activitats proposades en aquest quadern, durant el temps que es va estar treballant a la classe, s'intentava inserir activitats d'altres àrees i temes com la lectura, l'escriptura, la plàstica, les matemàtiques, l'expressió corporal, per tal de fer més globals tots els aprenentatges.

Vam comprovar que per als nostres alumnes era molt més engrescador, per exemple, inventar-se i escriure els noms d'uns quants pirates segons el seu físic, trobar les diferències entre dos ambients del món pirata, comptar quants pirates hi havia en una il·lustració, simular un abordatge a l'aula d'expressió, confeïr-se el tapat de l'ull i posar-se la roba adequada per anar a buscar el cofre del tresor, aprendre's alguna cançó de pirates valents i barbuts,

¹ MORALES, Isabel; SERRA, Josep Antoni (1998). "Quan a les portes hi havia forats per als gats". *Guix*, 245: 13-20.

que aquest mateix tipus d'activitat quan es fa habitualment a la classe però sense un fil conductor tan engrescador.

2. CONTINGUTS

Conceptuals

1. La novel·la *L'illa del tresor*

- La novel·la com a aproximació a èpoques històriques.
- Argument de la novel·la.

2. Els pirates

- Qui eren?
- Com vivien?
- Objectes d'ús quotidià del temps del pirates.
- Com eren els seus vaixells.
- Objectes dels vaixells pirates i utilitats.
- La línia de temps dels vaixells.

3. Exploració de l'espai i conceptes espacials

- Itineraris.
- La brúixola.

Procedimentals

- Audició de la lectura d'una novel·la.
- Anàlisi d'imatges.
- Identificació d'objectes que pertanyen o no al temps del pirates.
- Identificació dels personatges de la novel·la.
- Aplicació del dibuix com a representació de la realitat.
- Resposta de qüestionaris senzills.
- Discriminació d'imatges que pertanyen o no al tema treballat.
- Interpretació de les informacions mitjançant qüestionaris senzills.
- Col·locació en un fris d'una successió correcta d'imatges de vaixells de cronologia diferent.
- Recerca de material (llibres, contes...) on puguem obtenir informació sobre els pirates
- Orientació i localització en un plànol senzill.

Actitudinals

- Interès per les explicacions i/o lectura de contes ambientats en períodes de temps diferents del nostre.
- Interès per conèixer aspectes, fets i èpoques del passat.
- Curiositat envers els objectes i els instruments propis d'altres èpoques.
- Actitud d'observació i d'interrogació sobre les formes de vida d'altres temps.

3. OBJECTIUS DIDÀCTICS

L'alumne/a en finalitzar la unitat "Els pirates i l'illa del tresor" ha de ser capaç de:

- Mostrar interès per les narracions que ens parlen de temps passats.
- Interpretar informació a partir de l'observació d'un gravat.
- Aplicar correctament el vocabulari treballat sobre els pirates.
- Seguir el fil de la narració i fer una bona comprensió de l'argument de la novel·la *L'illa del tresor*, llegida per la mestra.
- Identificar un vaixell pirata d'altres que no ho són.
- Situar uns vaixells en una línia de temps.
- Identificar objectes del temps dels pirates.
- Relacionar objectes dels vaixells pirates amb la seva utilitat.
- Manejar una brúixola.
- Relacionar correctament alguns conceptes de causa-efecte aplicats a la vida a bord d'un vaixell pirata.
- Ordenar correctament les seqüències de la novel·la *L'illa del tresor*.

4. LES ACTIVITATS D'APRENENTATGE

És molt important que mentre duri el treball d'aquesta unitat es disposi a la classe, i es tingui a l'abast dels escolars, llibres de vaixells, tant d'informació com contes, imatges, fotografies, vaixells pirata de joguina, objectes mariners que els nens, nosaltres o altres companys puguin tenir a casa (brúixoles, àncores, llums d'oli, ullera de llarga vista...), per tal d'ampliar, complementar i facilitar l'estudi del tema.

Convé que el/la mestre/a, prèviament a l'inici del tema, tingui un mínim d'informació, tant del món dels pirates i de la pirateria² com de la novel·la que inicia aquesta unitat.

Pirates a la vista!

1a Lectura del gravat.

Encetar un diàleg col·lectiu sobre què sap l'alumnat dels pirates: qui eren, què feien, com es reconeixen els pirates d'altres personatges que no ho són (pel vestit, pels seus vaixells, per les seves banderes...).

En certa manera, aquesta activitat ens serveix per detectar els coneixements previs que tenen els nostres alumnes sobre el tema.

² En aquest aspecte ens va ser de molta utilitat el llibre *El fascinant mundo de los piratas* (teniu la ressenya bibliogràfica a l'apartat corresponent).

- 1b** Assenyament de la definició que correspon als pirates.

Llegir les definicions col·lectivament i/o individualment, i si cal, amb l'ajut del mestre. Decidir entre tots quina és la correcta i el perquè. Preguntar si algú sap a qui fan referència les altres.

- 2a** Anotació d'elements característics d'un pirata en una il·lustració d'aquest personatge, a partir de la lectura de les paraules.

Cal comentar col·lectivament els detalls en el vestir i les armes que caracteritzen un pirata, tal com solem veure'ls en les pel·lícules i en les il·lustracions de contes: porten mocador al cap, arracada, el tapat de l'ull, generalment els pantalons i la roba acostumen a estar esparracats, la llargada peculiar dels seus pantalons que no arriben als turmells i que encara avui en dia anomenem "pantalons pirata", el garfi, etc.

Aquesta activitat dona peu a demanar als nens que facin supòsits de perquè molts pirates porten un ull tapat, un garfi, i alguns una pota de pal. Els comentaris que surten en aquesta conversa acostumen a ser interessants i variats. La majoria opina que la causa són les lluites constants que disputen entre ells, o bé que han sofert l'atac d'algun animal marí perillós com els taurons i queden malferits i sense alguna part del cos com pot ser l'ull, una mà o bé una cama.

- 2b** Compleció de frases sobre la vestimenta dels pirates.

Aconsellem que aquesta segona part de l'activitat es faci de manera individual. En certa manera, ve a ser una activitat d'avaluació: la comprovació que s'ha entès el que s'ha parlat abans en grup.

El temps dels pirates

- 3.** Anotació dels noms de diferents objectes pertanyents al temps dels pirates, a partir de l'observació d'uns dibuixos.

En aquesta activitat invertirem la realització de l'exercici, respecte a les activitats anteriors. Primerament proposarem als nens que ho facin individualment, i un cop resolt que debatin i justifiquin les seves respostes en petit grup.

- 4.** Coloració de l'escena que no correspon a l'època dels pirates, a triar entre quatre il·lustracions. Explicació de la justificació de l'elecció.

Prèviament cal fer una lectura individual de les imatges i, posteriorment, una posada en comú en gran grup. Cal pintar l'escena que no correspon a l'època dels pirates i escriure-hi el perquè.

- 5.** Coloració d'un vaixell pirata per diferenciar-lo entre d'altres. Anotació del nom dels vaixells més moderns de la sèrie.

Prèviament a la realització d'ambdues activitats és convenient encetar un debat sobre quin d'aquests vaixells correspon al temps dels pirates i quins no, i justificar el perquè.

- 6.** Situació en una línia de temps de tres vaixells.

Cal retallar els vaixells que hi ha a la darre-ra pàgina del quadern, identificar-los, situar-los i enganxar-los a la línia del temps segons correspongui.

- 7.** Anotació de números per identificar les parts d'un vaixell pirata, a partir de l'observació d'un dibuix.

Per tal de treballar aquest vocabulari específic, aconsellem que durant aquest temps es confeccioni un mural amb el dibuix d'un vaixell de l'època i els noms de les parts més importants. Això ajudarà els alumnes a memoritzar i a familiaritzar-se amb el vocabulari.

L'activitat concreta consisteix a escriure, dins de la rodona, el número que correspon a cada part del vaixell.

- 8.** Relació dels dibuixos d'objectes que trobem en un vaixell pirata amb la paraula que descriu la seva utilitat.

Cal fer una lectura de la il·lustració, tot comentant col·lectivament, de quin objecte es tracta i per a què es feia servir.

Posteriorment cal relacionar amb fletxes cada un dels objectes amb la seva utilitat.

- 9.** Assenyament dels paisatges on podria navegar i ancorar un vaixell pirata.

És convenient que abans de fer l'activitat individualment, es faci, entre tots, una lectura de les imatges, per tal d'identificar els diferents paisatges que hi ha dibuixats (salt d'aigua, llac, costa i riu) i classificar-los segons si són marítims o de muntanya.

- 10a** Coloració de la brúixola que assenyala el nord, a triar entre una sèrie de sis dibuixos.

Aconsellem, prèviament a la realització d'aquesta activitat, de fer el joc "Busquem el nord". Com sabien els pirates en quina direcció es dirigien? Què feien servir?

Anem al laboratori a buscar una dotzena de brúixoles. Les observem, veiem que semblen un relloige, que tenen unes lletres i que l'agulla es mou depenent de cap a on ens movem nosaltres. El joc consisteix a buscar la posició en què l'agulla marca el nord. Amb una brúixola per a cada dos nens ens distribuïm per l'espai classe i anem donant voltes fins que la fletxa de l'agulla coincideix amb la N. Repetim de nou aquesta

activitat al pati. Ens adonem que sempre, partim del lloc que partim, ens quedem mirant cap al mateix lloc. "La brúixola senyala el nord"

- 10b** Dibuix d'una brúixola, a partir de l'observació d'una fotografia d'aquest objecte.

Prèviament a la realització d'aquesta activitat aniria bé que l'alumnat comparés la brúixola de la fotografia amb una de les que han fet servir per fer el joc de buscar el nord a la classe. Fer-los adonar que malgrat puguin ser un xic diferents, totes tenen en comú l'agulla que es mou i els símbols dels punts cardinals.

- 11.** Assenyalament d'un itinerari en un mapa, a partir d'unes indicacions escrites.

Aquesta activitat es pot fer de dues maneres:

a) la mestra va llegint una a una les indicacions del pergami i els alumnes van assenyalant el recorregut en el seu quadern.

b) Els alumnes llegeixen individualment les indicacions del pergami i van fent el recorregut en el seu quadern.

La tria d'una o altra opció dependrà del grau de comprensió i de l'agilitat lectora que tinguin els nens.

- 12.** Compleció de frases substituint uns dibuixos per les paraules corresponents. Relació d'uns dibuixos de banderes amb la frase explicativa corresponent.

Els pirates utilitzaven símbols de mort per a les seves banderes. El símbol de la calavera atemoriria els mariners, però encara era més temuda una bandera vermella i llisa, sense cap símbol, ja que volia dir la mort segura per a tots els qui la veiessin.

Tot i que el símbol de la calavera i els ossos creuats era l'emblema pirata per excel·lència, cada pirata tenia el seu propi disseny. L'espasa constituïa un símbol de poder; el rellotge de sorra també era un element repetit en moltes banderes pirates. El rellotge de sorra acostumava a dibuixar-se amb ales per representar que el temps, que la sorra, s'esgota amb rapidesa. El rellotge de sorra avisava la tripulació del vaixell atacat que no disposaven de gaire temps per rendir-se. L'esquelet diabòlic, com el de la bandera del pirata Barbanegra també era un símbol utilitzat molt freqüentment.

Cal que l'alumnat llegeixi les dues frases que donen informació sobre les banderes pirates.

Llegir amb molta atenció les frases que fan referència a les banderes de quatre pirates molt conegudes, a fi de poder escriure el nom del pirata a sota de la seva bandera.

- 13.** Relació de frases inacabades amb altres amb les que existeix un vincle de causalitat.

És convenient que abans de fer l'activitat individualment, es llegeixi en veu alta cada una de les frases i les tres possibilitats. És molt important debatre i justificar entre tots quina és la correcta.

Finalment cal relacionar-les amb una fletxa.

- 14.** Relació i encolat de frases, prèviament retallades, amb els personatges corresponents.

Abans de buscar i retallar les frases posarem els nens en situació amb preguntes com: "Què representa aquest dibuix? Què us sembla que deuen dir?". Es pot fer una roda, on d'un en un es posin en el paper d'un dels personatges del dibuix i que improvisin què dirien ells.

Quan tots estiguem d'acord que es tracta d'un abordatge, passarem a retallar les frases que hi ha al final del quadern i ara ja sí, individualment, farem l'exercici. Un cop encolades les frases és convenient fer-les llegir als nens amb el to de veu i l'entonació correcta per a l'ocasió.

Prèviament o posteriorment a la realització de l'activitat, recomanem visualitzar algun fragment d'una pel·lícula de pirates on es vegi un abordatge. Nosaltres vam fer servir *El pirata Barbanegra*, de Raoul Walsh.

L'illa del tresor

- 15.** Coloració d'un personatge, extret de la novel·la, per identificar-lo entre quatre.

Cal pintar el personatge que pertany a la novel·la. Després, llegir els quatre noms que hi ha a sota i subratllar el que li correspon (en John Silver). Finalment, s'ha de relacionar cada un dels personatges dibuixats amb la seva ambientació històrica.

Per tal d'oferir als nens diferents estratègies per relacionar imatges que no sigui la típica de fer-ho amb fletxes, es proposa que als dibuixos de personatges i ambientacions que tinguin relació, els pintin la rodona que tenen al costat del mateix color.

- 16.** Assenyalament, d'entre una colla d'objectes de la mateixa època, dels que es van trobar dins el cofre del capità Bill. Assenyalament dels noms corresponents.

Cal fer memòria dels objectes que hi havia dins el cofre del vell capità; encerclar-los i subratllar els noms de la llista que hi ha al costat.

- 17.** Compleció del dibuix de la Hispanola.

Cal completar lliurement el dibuix de la Hispaniola. Un cop fet, és interessant que es com-

parin les produccions que han fet els nens i es comenti allò que cadascú ha dibuixat.

- 18.** Assenyalament de les frases que caracteritzen en Jim, el protagonista de la novel·la.

Cal que es vagi llegint cada frase en veu alta. La lectura la poden fer els alumnes o la mestra, en funció del grau de comprensió i fluïdesa lectora que tingui el grup.

Després de llegir cada frase cal dir si és cert o no i justificar-ho, fent referència al tros de la novel·la que ens dóna a entendre o ens explica aquella característica.

- 19.** Ordenació de frases sobre l'argument de la novel·la. Ordenació d'imatges sobre el mateix argument.

Llegir les frases i numerar-les de l'1 al 4 segons l'ordre cronològic de la novel·la.

Retallar les vinyetes que hi ha a la darrera pàgina del quadern. Identificar-les amb les frases anteriors i encolar-les al lloc corresponent.

Altres activitats que suggerim:

- a) *Durant tot el temps que dura el treball d'aquesta unitat no podem deixar de banda, com dèiem a la introducció, les estones de joc que és convenient que realitzin els nostres alumnes, ja sigui amb vaixells i pirates de joguina, ja sigui fent activitats d'expressió corporal, desembarcant a l'Illa de l'Esquelet, atacant altres vaixells, preparant els vaixells amb els queviures necessaris per navegar...*
- b) *Una altra activitat molt engrescadora per als nens i les nenes, com a cloenda del treball, que també n'hem fet esment a la introducció, és sortir a la recerca d'un tresor dels pirates (veure presentació i justificació).*
- c) *Si recordeu, a la introducció també parlàvem de globalitzar amb altres àrees com ara la música. Us proposem la cançó de La nau pirata de Francesc Vila que en el cas del nostre grup va tenir molt bona acollida:*

1. LA NAU PIRATA

Francesc VILA

Els qui tri-pu-len la nau pi-ra-ta han de ser homes
 Els que s'en-fl-len a mou-re les ve-les " " " " "
 Els que els a-gra-da menjar pa amb o-li " " " " "
 ben bar-buts han de ser ho-mes ben bar-buts
 Pe-re Pau i Co-les-tí tots por-ten bar-ba
 tots por-ten bar-ba tots porten bar-ba els qui van amb mi.

5. ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

Per constatar el procés d'aprenentatge i l'assoliment dels objectius didàctics especificats en aquesta unitat, farem servir diverses estratègies al llarg de les setmanes que dura el treball:

- a) Recollida d'informació mitjançant l'observació directa.

Observació sistemàtica de l'alumne/a durant tot el temps que dura la unitat a fi de constatar els coneixements previs sobre el tema, l'atenció, l'interès, la dinàmica de treball a l'hora de realitzar les activitats, tant individualment com en grup, el grau de participació, la creativitat i l'autonomia en el treball.

- b) Recollida d'informació mitjançant l'observació indirecta.

Valoració en el quadern d'activitats de l'alumne, l'elaboració, la presentació i la cura en la realització del treball, així com la realització correcta o no de les activitats; l'aplicació dels procediments i el grau d'adquisició dels conceptes referits al temps dels pirates i a la novel·la *L'illa del tresor*.

- c) Activitats específiques

- Organització i realització del joc amb vaixells pirates al racó de joc de la classe.
- Ordenació, amb un número, d'unes frases que resumeixen la novel·la.
- Discriminació d'imatges referides o no al temps dels pirates.
- Reconeixement d'objectes del temps del pirata.
- Enumeració i compleció de frases referides a les característiques dels pirates.
- Enumeració de les parts més importants d'un vaixell.
- Situació ordenada de tres vaixells en una línia de temps.
- Resposta al qüestionari d'autoavaluació.

6. TEMPORITZACIÓ

Aquesta unitat didàctica està pensada per a ser treballada durant un període de temps entre tres o quatre setmanes, segons si es volen fer algunes activitats complementàries més a la classe, a part de les dissenyades en el quadern.

Pel grau de dificultat de les activitats, aconsellem treballar-lo entre el primer i segon trimestre, si es tracta d'un curs de cicle inicial, i durant el tercer trimestre amb alumnes de P5.

7. BIBLIOGRAFIA

Enciclopèdia Microsoft Encarta 98

Gran Larrouse Català. Volum 9

BAUMANN, Anne-Sophie (2001). *Piratas a la vista*. 2a ed. Madrid: SM. Mi mundo.

PLATT, Richard (1995) *Corsarios y piratas*. Barcelona: Altea Visual.

PLATT, Richard; RIDDELL, Chris (2001). *El vaixell pirata: Diari del grumet Jake Carpenter*. Barcelona: Parramon.

SPENCE, David (2001). *Piratas*. 3a ed. Madrid: SM.

STEELE, Philip (1997) *El fascinante mundo de los piratas*. Barcelona: Círculo de lectores.

STEVENSON, R. L. (1999) *L'illa del tresor*. Barcelona: Editorial Molino. Clàssics per als més petits.

WRIGHT, R.; HANFORD, M. (2000). *Los piratas*. Barcelona: Ediciones B. ¿Dónde está Wally? Viaja por la Historia.

(per consultar sobre pirateria)

<http://www.grc.net/cgi-bin/hecc12.pgm?NDCHEC=013207&PGMORI=A>

8. SOLUCIONARI

Fitxa 1. Pirates a la vista

- Qui eren els pirates? Emmarcar la definició: “Lladres de mar que robaven els altres vaixells”.

Fitxa 2. Un pirata de pel·lícula

- Cada nom al seu lloc. Seguint l'ordre que segueixen les busques dels rellotges, cal escriure: tapat de l'ull, armilla, pistola, sabre, pantalons, punyal, garfi i mocador.
- Completa les frases:
 - El pirata duia una *arracada* en forma d'anella a l'orella.
 - El *mocador* aguantava els cabells llargs del pirata i el protegia del sol.

Fitxa 3. Els temps dels pirates

- Objectes del temps dels pirates: àncora – ullera de llarga vista – barca – bóta – espelma – sabre

Fitxa 4. Els temps dels pirates

- Escena que no correspon al temps dels pirates: la 2. Perquè els transatlàntics i les llanxes en aquell temps no existien (encara no s'havien inventat).

Fitxa 5. Els temps dels pirates

- Quin vaixell és del temps dels pirates? El 3.
- Encercla els dos vaixells més moderns: la llanxa i el portaavions (els altres són un rai (2) i un trirrem grec (4)).

Fitxa 6. La línia de temps dels vaixells

- Línia dels temps dels vaixells: de més antic a més modern s'ha de situar el rai, el galió i el portaavions.

Fitxa 7. Els vaixells pirates

- Parts del vaixell: 6- popa; 2-cofa; 4- proa; 5-pal major; 3-vela major; 1-canons.

Fitxa 8. Els vaixells pirates

- Utilitat dels objectes. Relacionar amb fletxes:
 - Canó.....lluitar
 - Bóta i gàbia.....guardar aliments
 - Barca i àncoradesembarcar
 - Timó, brúixola i ullera.....navegar

Fitxa 9. Terra a la vista!

- On pot fondejar un vaixell pirata? Cal Colorejar No al salt d'aigua, el llac i el riu i SÍ a la costa.

Fitxa 10. Terra a la vista!

- Busquem el nord. La brúixola que s'ha de pintar és la 5.

Fitxa 11. El mapa del tresor

- Seguir l'itinerari.

Fitxa 12. Les banderes dels pirates

- La frase ha de quedar així: “La bandera era el símbol del vaixell pirata. A les banderes trobem calaveres, espases (o sabres) i ossos d'esquelet”.
- Banderes pirates: 1 Barbanegra, 2 Jack el Calicó, 3 Ben el Llarg i 4 Tomas Tew.

Fitxa 13. Viure al vaixell

- La vida a bord. Relacionar amb fletxes:
 - “dormien en hamaques perquè *ocupaven poc espai*”
 - “emmalaltien sovint perquè *en els vaixells hi havia molta brutícia*”
 - “portaven animals en els vaixells perquè *els necessitaven per alimentar-se*”

Fitxa 14. A l'abordatge!

- El pirata que aborda el vaixell: “A l'abordatge, valents!”. El mariner del vaixell atacat: “Veniu, que farem fora aquests covards”.

Fitxa 15. L'illa del tresor

- Personatge de *l'Illa del Tresor*: s'ha de pintar el segon per l'esquerra.
- Saps qui és?: John Silver
- Relacionar amb l'ambientació històrica, pintant les parelles amb la rodona del mateix color: el romà i el Coliseum, en John Silver i el vaixell, el soldat amb l'escut amb el castell i l'home primitiu amb la cova.

Fitxa 16. L'illa del tresor

- Objectes del cofre del capità Bill. Encerclar: brúixola, jaqueta, cargol de mar, rellotge, sac de monedes, el plànol plegat i la pistola.
- Subratllar els set noms corresponents.

Fitxa 17. L'illa del tresor

- Acabar el dibuix

Fitxa 18. L'illa del tresor

- Què saps d'en Jim? Escriptu sí o no.
 - En Jim era un noi valent: SÍ
 - En Jim era fill d'un pirata molt temut per tothom: NO
 - En Jim va trobar el mapa de l'illa de l'Esquelet dins d'un cofre: SÍ
 - En Jim va desembarcar a l'illa de l'Esquelet: SÍ

Fitxa 19. L'illa del tresor

- Ordena les frases: 1 El capità Bill arriba a l'hostal i coneix en Jim. 2 Preparen la Hispaniola per anar a buscar el tresor. 3 Naveguen pel mar cap a l'illa de l'Esquelet. 4 Troben el tresor.

Fitxa 20. Ens avaluem

- Veritat o fals: 1V; 2F; 3V; 4V; 5F; 6V; 7F; 8F; 9V; 10F; 11F; 12V; 13V; 14V.

9. LA NOVEL·LA

El llibre utilitzat per a la lectura de la novel·la als infants és **L'illa del tresor**. De R.L. Stevenson. Clàssics per als més petits. Barcelona: Editorial Molino, 1999.

Tot i que en l'edició d'aquest llibre el text està adaptat i adreçat als més petits, hem fet algunes adaptacions. Bàsicament hem escurçat i/o suprimit alguns fragments, pocs, que no eren indispensables en l'evolució de la novel·la i que, per la seva llargada, podien presentar alguna dificultat a l'hora de seguir el fil de l'argument.

Abans de començar a llegir la novel·la als alumnes, se'ls ha de situar, tant pel que fa al lloc on passen els fets (Anglaterra), com al protagonista, en Jim, que és qui ens va explicant, a manera de diari els fets i les aventures que va viure amb els pirates quan anava a la recerca d'un tresor.

El text que escrivim a continuació és el de la novel·la tal i com nosaltres l'hem anat llegint als nens.

EL VELL CAPITÀ

Sóc en Jim. Un dia, a l'Almirall, la fonda que els meus pares tenien als voltants de Bristol, va arribar un vell mariner.

Caminava a poc a poc a poc. Duia un carretó i un cofre de mariner.

Era alt i fort, portava una jaqueta blava, una treneta als cabells i tenia una cicatriu molt llarga a la cara. Tot xiulant va fer una ullada al voltant i després es posà a cantar una cançó de mariners:

- *Quinze homes damunt de la caixa del mort, i una ampolla de rom!*

Es va alegrar molt que aquells dies no hi hagués gaire gent a la fonda dels meus pares.

- *És un lloc molt tranquil!* –va dir al pare, llançant-li tres o quatre monedes d'or.

- *Crec que m'hi quedaré.*

En acabar es va dirigir a mi.

- *Ep, noi, et dius Jim, oi? Tu em pots dir capità. Sóc el capità Bill.*

El capità es passava el dia donant voltes pel port sense parar, amb una ullera de llarga vista de llautó.

- *Digues la veritat, Jim –em preguntava sovint –, has vist uns mariners per aquí a la vora?*

- *No, senyor, ni un!* –responia jo cada vegada.

- *Noi, avisa'm si veus arribar desconeguts, sobre tot si és un mariner que té una cama de fusta. Digues-m'ho de seguida, entesos? De seguida! Et donaré quatre monedes de plata.*

Em sembla que era de l'únic que el vell capità tenia por: del misteriós mariner de la cama de fusta!

Ell si que espantava tothom, quan al vespre s'asseia prop del foc i cantava aquella estranya cançó:

- *Quinze homes damunt de la caixa del mort, i una ampolla de rom!*

- *Canteu, canteu tots alhora!* –manava a tothom qui hi havia a la fonda.

Era un home estrany, molt estrany. Tots li tenien por, tret del doctor Livesey, un vell amic de la família, a qui jo m'estimava molt.

ARRIBA EL GOS NEGRE!

Un matí vaig veure arribar a la fonda un desconegut que també tenia aspecte de mariner.

- *Busco un amic –va dir. El meu amic, el capità Bill!*

- *El capità no hi és, senyor. Ha sortit a fer un tomb!* –vaig respondre.

- *Molt bé, doncs, així l'esperaré aquí. Li donaré una sorpresa!* –va dir el desconegut.

Quan el capità va tornar i el va veure es va posar blanc de cop com si hagués vist un fantasma.

- *Bill, em reconeixes, oi?*

- *Recordes els vells temps, quan navegàvem pel mar, tots plegats amb el capità Flint?*

- *Gos Negre! Ets tu!* –va dir el capità Bill.

El Gos Negre em va manar que marxés.

- *Deixa'ns sols, noi!*

Vaig arrencar a córrer tot espantat. Al cap de poc, vaig sentir que cridaven: tots dos es van treure els ganivets i van barallar-se tombant cadires i taules. Després el Gos Negre va fugir.

En aquell moment la porta es va obrir i va entrar corrents els doctor Livesey.

- *Què passa?* –va demanar. *He sentit crits.*

Vam entrar a l'habitació i vam trobar el capità Bill a terra.

El doctor Livesey el va examinar.

- *Res de greu, Jim, només s'ha desmaiat.*

El vam aixecar de terra com vam poder, el vam portar a la seva habitació i el vam ficar al llit.

El capità Bill va obrir els ulls i va dir.

- *El Gos Negre! On ha anat el Gos Negre?*

- *Aquí no hi ha cap Gos Negre* –va dir el doctor Livesey. *Ara heu de reposar.*

L'endemà vaig entrar a veure com estava. El capità Bill em va fer un senyal perquè m'hi acostés, i després em va dir misteriós:

- *Jim, pobre de mi! Fa molt de temps vaig fer de pirata i navegava amb el capità Flint i els seus mariners. El capità Flint és mort, però ara els seus mariners em busquen. Volen el meu cofre, perquè conté un secret.*

- *Ajuda'm, Jim! Avisava'm si tornen a buscar-me!*

- *Sé que tornaran a buscar-me. I quan em trobin serà la fi per a mi* –Va sospirar. *Em donaran la taca negra!*

- *Què és la taca negra, capità?* –vaig preguntar, però no em va respondre.

Tenia molta por i vaig estar a punt d'explicar-ho tot a la mare, però aquell mateix vespre el pare va morir de sobte.

EL CEC MISTERIÓS

L'endemà de l'enterrament del pare, un vell vestit amb roba esparracada es va presentar a l'hostal. Duia un bastó i una bena als ulls. Caminava encorbat i semblava malalt.

En veu alta va dir:

- *Sóc un pobre cec, algú em pot dir on sóc?*
- *Us trobeu a l'hostal l'Almirall, senyor –li vaig respondre.*
- *Gràcies, jove amic. Em pots ajudar a entrar?*

Així que em vaig acostar per ajudar-lo a entrar, ell em va agafar tan fort pel braç que gairebé me'l trenca.

- *Porta'm ara mateix davant del capità, noi, si no serà pitjor per a tu –va dir-me en veu baixa, amenaçant-me.*
- *Deixeu-me, deixeu-me!* –vaig cridar, espantat, però em va tòrcer el braç i em va clavar un pesic.

El capità Bill es quedà parat i espantat de veure'ns. El cec va estirar la mà i va ficar un objecte misteriós a la mà del capità Bill.

Tot seguit va marxar corrents. El capità Bill va obrir la mà tremolant.

- *La taca negra!* –va cridar.
- *Què és la taca negra, capità?* –vaig preguntar-li.
- *És un tros de carta pintat de negre. Vol dir que m'han condemnat a mort! Pobre de mi!* –el capità es va quedar blanc de cop. Tremolant de por es va acostar la mà al pit i va caure estès a terra. Era mort!

Vaig recollir el tros de carta negra i hi vaig llegir: “Bill, et vindrem a buscar a la fonda a les deu d'avui al vespre! Signat: els pirates de Flint.”

Ara sí que vaig anar corrents a explicar-ho tot a la mare.

- *Mare, mare, el capità Bill és mort. I a la fonda vindrà una colla de pirates!*
- *Anirem al poble a buscar ajut –va dir ella. Vam trucar a les portes dels veïns.*
- *Què? Una colla de pirates? No us podem ajudar. No hi volem tenir res a veure!* –van respondre tots molt espantats.

La mare, però, no es va desanimar.

- *No tinguis por Jim. No necessitem ningú. Ens en sortirem tots sols!*

Vam tornar corrents cap a l'hostal.

- *Primer de tot, obrirem el cofre. El capità hi devia tenir els diners per al viatge i els hem de recuperar!* –va dir la mare.

La mare va agafar les claus que el capità Bill portava penjades al coll.

Vam agafar una espelma i ens vam acostar al vell bagul del capità: a la tapa hi havia gravada la lletra B. La mare va ficar la clau al pany i el va obrir. Jo sentia una gran curiositat per saber què hi hauria dins el bagul. La mare va dir en veu alta:

- *Al bagul hi ha uns quants vestits nous, una tassa de llauna, dues pistoles, un relloge vell, dues brúixoles, cinc o sis cargols de mar, un vell abric mariner i..., un moment, aquí al fons hi ha una cosa. Un saquet que sembla ple de monedes! Només, però, agafarem el que ens correspon, ni*

un cèntim més del que ens hauria de pagar pels dies que ha passat a l'hostal. –va dir la mare.

Es posà a comptar les monedes, calculant quant li devia el capità Bill dels dies que havia passat a l'hostal.

Mentre la mare comptava les monedes em vaig adonar que al fons del cofre hi havia un altre paquet estrany.

- *Mira, mare, què és això?* –vaig preguntar. *Potser és el secret de què parlava el capità?*

Vaig agafar el paquet i me'l vaig ficar a la butxaca. En aquell moment vaig sentir el soroll del bastó del cec.

Aleshores es va sentir un xiulet.

ARRIBEN ELS PIRATES

Vaig apagar l'espelma i vaig sortir a fora corrents.

- *Amaguem-nos sota el pont, mare!* –vaig dir-li tibant-la per la mà.

Ens va venir just. Els pirates ja arribaven. Eren set o vuit. Al davant de tot anava el cec misteriós, que vaig reconèixer per la veu.

- *Tireu a terra la porta!* –va manar.
- *A dins, a dins!* –cridava el cec, impacient.

Algú va cridar:

- *És mort! El capità Bill és mort!*
- *Doncs busqueu el cofre, escorcolleu sense parar! Busqueu el mapa!* –va cridar el cec. Vaig sentir que algú pujava corrents l'escala i entrava a l'habitació del capità.
- *He trobat el cofre del capità Bill!* –va cridar un d'ells. *Però el mapa del tresor no hi és!*

El cec va cridar:

- *El mapa no hi és? Doncs algú se l'ha emportat! Deu haver estat en Jim, el fill de l'amo de la fonda.*

Jo tremolava de por perquè vaig entendre que parlava de mi.

De sobte es va sentir un xiulet.

- *Jim, què passa?* –va dir la mare.
- *Estem salvats, mare! Arriben guàrdies a cavall!*

A alguns pirates els van atrapar els guàrdies i d'altres van aconseguir fugir.

La mare i jo vam sortir de sota el pont on estàvem amagats i vam tornar a entrar a l'hostal on els pirates ho havien regirat tot. Ara ja sabia què buscaven: el paquet embolicat que havíem trobat amagat al fons del bagul del capità.

- *Què deu haver-hi en aquest paquet?* –es preguntava la mare.

Vaig pensar que el doctor Livesey era la persona que ens podia aconsellar.

- *Anem a preguntar-li al doctor, mare!*

Vam arribar a casa del doctor que estava sopant amb una persona important, el senyor Trewlaney. Finalment, després d'insistir-hi molt, ens van deixar entrar.

- *Què vols, Jim,?* –em va demanar el doctor Livesey, encuriosit.
- *Doctor, tinc un paquet misteriós que us vull ensenyar.*

- *El vam obrir plegats: hi havia una llibreta i un full doblegat. A la llibreta hi havia escrits i anotacions estranyes: dates, quantitats de diners, creus.*
- *Deu ser el llibre de comptes del pirata Flint, les creus representen els vaixells que el pirata ha enfonsat!* –va explicar el doctor.

Després va desplegar el full i va aparèixer el mapa d'una illa misteriosa.

A PUNT DE SALPAR!

El mapa donava tota la informació per arribar a l'illa.

- *Mireu això!* –va dir el doctor Livesey, impressionat.

Al mapa hi havia un escrit, al costat de tres creus petites, fetes amb tinta vermella: “el tresor és aquí”.

- *Un tresor? Doncs, no perdem temps* –va dir el senyor Trelawney. *Hem d'anar-lo a buscar ara mateix! Jo ho organitzaré tot! Demà aniré a Bristol a buscar el millor vaixell que hi hagi i una bona tripulació. Jo seré l'almirall; vos, doctor Livesey, el metge de bord. I tu, Jim, també vindràs amb nosaltres!*

Van passar els dies i finalment va arribar de Bristol una carta del senyor Trelawney:

“He aconseguit un vaixell, la Hispaniola, que està ancorat, a punt de salpar. També he trobat un vell i expert mariner que m'ha ajudat a triar la tripulació. Es diu John Silver i té una cama de fusta. L'he contractat com a cuiner de bord. Veniu de seguida a Bristol, som a punt de marxar! Signat: el senyor Trelawney”.

El doctor i jo vam partir immediatament, i després d'un llarg viatge, vam arribar al port de Bristol, que era ple de vaixells i de mariners. Finalment vaig trobar el senyor Trelawney, enfeinat en els preparatius per al viatge.

- *Jim, sort que heu arribat. Vés a la pensió de La Ullera, busca John Silver i dona-li aquesta carta de part meva!*
- *Ara mateix, senyor!* –vaig contestar.

Vaig córrer cap a la pensió, on vaig trobar John Silver, però en donar-li el missatge vaig veure un tipus sospitos. M'hi vaig fixar més bé.

- *Aquell és el Gos Negre! El reconec! Agafeu-lo!* –vaig cridar, però ja se n'havia anat corrents.

No entenia perquè el Gos Negre era a la pensió i em preguntava qui era, en realitat John Silver. Potser era ell el mariner de la cama de fusta, de qui tanta por tenia el capità Bill.

LA HISPANIOLA

Finalment havia arribat el moment que tant havia somniat. El nostre vaixell La Hispaniola, estava ancorat a port, a punt de salpar. Quan vam pujar a bord es va acostar el capità Smollet i ens va fer anar a la seva cabina.

- *Senyors, us he de parlar!* –va dir, tancant la porta. *Tos els mariners del vaixell saben que busquem un tresor, i això és molt perillós. So-*

bretot no ensenyeu a ningú el mapa de l'illa! Som a punt de salpar.

- *Tota la tripulació als seus llocs!* –va cridar. *Lleveu l'àncora!*

Jo estava molt emocionat. Ja érem en alta mar. Per fi havia començat el gran viatge.

DE VIATGE!

En John Silver sabia contar històries fascinants del mar, amb el seu lloro de color verd, penjat a l'esquena, que sempre l'havia acompanyat en tots els seus viatges.

Escoltant-lo i observant els altres mariners, cada dia aprenia alguna cosa nova sobre navegació i em divertia moltíssim explorant tots els racons del vaixell.

Un vespre em va venir de gust menjar una poma. Em vaig ficar a la bóta on guardàvem les pomes; en vaig triar una i vaig menjar-me-la amb molt de gust, i després, amb el moviment de les onades em vaig adormir. De sobte em vaig despertar i vaig sentir que a fora en John Silver deia a alguns mariners:

- *Suposo que sabeu que aquest vaixell es dirigeix cap a una illa on hi ha enterrat un tresor. Voleu ser rics? Us proposo que us poseu tots d'acord i que aconseguiu apoderar-vos del mapa.*
- *Ens haurem de desfer del capità Smollet, del doctor Livesey, de l'almirall Trelawney i d'en Jim, però ens esperarem fins que hàgim trobat el tresor i l'hàgim carregat a bord! Confieu en mi!*

Just en aquell moment una veu va anunciar:

- *Terraaa!*

Tots van anar a fora. A l'horitzó es veia una illa.

- *Algú de vosaltres ha navegat mai per aquests paratges?* –va preguntar el capità a la tripulació.

John Silver va fer un pas endavant.

- *Senyor, fa anys quan feia de cuiner en un mercant ens vam veure obligats a aturar-nos per carregar aigua, per això conec bé aquesta illa.*

El capità Smollet li va ensenyar el mapa.

- *N'estàs segur? Aquí tinc un mapa, digue'm si aquesta és l'illa que busquem!*
- *Sí, en diuen l'Illa de l'Esquelet. I ara us ensenyaré on heu de tirar l'àncora!*

Mentre els mariners feien les maniobres, vaig demanar al doctor Livesey de poder parlar un moment.

Juntament amb el senyor Trelawney i el capità Smollet.

- *I doncs, Jim, què passa?*

Aleshores els vaig explicar què havia sentit quan estava amagat dins la bóta de les pomes. Els meus amics em van abraçar emocionats.

- *Ets un noi molt valent, Jim!*
- *Hem d'estar tots molt alerta!*

EL DESEMBARCAMENT A L'ILLA

Vaig observar l'illa amb la ullera de llarga vista. *Que verda que és!*

Tenia moltes ganes d'explorar una illa deserta, i encara més de trobar el tresor, que em moria de ganes d'anar a buscar!

El capità Smollet va reunir la tripulació.

- *Podeu baixar a terra!*
- *Visca!* –van cridar els mariners, corrent a preparar les barques per desembarcar.

John Silver va organitzar l'expedició: sis mariners es quedarien a bord de la Hispaniola i tretze baixarien a terra amb ell.

Jo vaig aconseguir entrar en una barca sense que ningú no em veiés.

Finalment vam desembarcar a la platja. Tot era nou per a mi: sorolls estranys, ocells de tots colors, plantes i flors que mai no havia vist.

Vaig pujar al capdamunt d'un turó, des d'on es veia tota l'illa, recoberta de boscos.

BEN GUNN

De sobte vaig sentir un soroll i vaig veure algú que s'amagava darrera un arbre.

- *Qui ets?* –vaig demanar, espantat.
- *Atura't o disparo!* –vaig cridar amb la mà tremolosa. *Qui ets?* –vaig tornar a demanar, procurant de no demostrar que tenia por.
- *Sóc Ben Gunn, no em facis mal. Fa tres anys que no parlo amb ningú. Estic content d'haver-te trobat!*

El vaig observar amb atenció. Semblava un pidolaire. Anava vestit amb parracs de veles velles i roba de mariner feta malbé.

- *Com has vingut a parar a aquesta illa? Ets un naufrag?*

Ell va sospirar.

- *Pobre de mi! No, noi, no sóc cap naufrag. Em van abandonar a l'illa com a càstig. Abans era pirata i navegava amb el capità Flint. Vaig descobrir que el capità havia amagat un tresor aquí, en aquesta illa.*
- *Així és veritat? De debò hi ha un tresor en aquesta illa?*
- *Si, hi ha un tresor! Fa temps vaig convèncer uns mariners perquè el busquéssim tots plegats però no el vam trobar. Aleshores els meus companys em van abandonar aquí, tot sol. Però, digue'm, noi, tu també has vingut aquí a buscar el tresor?*
- *Si, jo també el busco, juntament amb els meus companys. Ens vols ajudar?*
- *Oi tant que us ajudaré! Estic a favor vostre!* –va respondre ell, content d'haver trobat un amic.

Però mentre parlàvem, vaig sentir un tro de canó.

- *Ha començat la batalla!* –vaig cridar, corrent cap a la platja. Poc després, vaig veure, per damunt dels arbres una bandera anglesa. Vaig continuar corrent i vaig veure que la bandera era al capdamunt de la teulada d'un fortí de fusta. Vaig sentir més trets, aquesta vegada de fusell.

LA BATALLA DE L'ILLA

El fortí era una cabana de troncs al capdamunt d'un turó.

Així que hi vaig arribar, vaig veure el doctor Livesey, que em feia senyal perquè m'amagués.

- *Afanya't, Jim, entra al fortí!*

- *Doctor, estic molt content de veure-us un altre cop* –vaig dir abraçant-lo.

Al cap d'una mica tot va tornar a la calma. Així que vam veure que els pirates se n'havien anat, el doctor va aprofitar per tornar a bord a agafar aliments i municions. Però quan tornava a terra, els mariners que s'havien quedat a la Hispaniola, van enfonsar-li la barca amb una bala de canó.

Va aconseguir, però, arribar a la platja i va córrer cap al fortí.

Així que vam entrar al fortí, vam sentir trets un altre cop. Un vigilant del fortí va agafar la ullera de llarga vista i es va acostar a una finestra.

- *Vull veure qui ens ataca ara. Ah, ja ho veig! Són els mariners que han baixat a terra. Els dirigeix John Silver!*

Ja era fosc. Sabíem que corriem perill, però no em penedia d'haver-hi anat: era feliç de viure aquella extraordinària aventura.

L'endemà al matí em va despertar una veu que cridava:

- *Bandera blanca! Us volem proposar un pacte.*

LA PROPOSTA DE JOHN SILVER

Vaig sortir corrents del fortí i vaig veure John Silver.

- El vell pirata de la cama de fusta va pujar, amb penes i treballs, al turó i es va asseure a terra per parlar amb nosaltres.
- *Us vull fer una proposta* –va dir al capità Smollet. *Ens doneu el mapa del tresor i a canvi jo us prometo que salvareu la vida. Us deixarem pujar al vaixell i us acompanyarem fins al primer port que trobem. Si no ens doneu el mapa del tresor us deixarem abandonats a l'illa sense provisions. Què me'n dieu?* –va preguntar en un to amistós.

El capità Smollet va contestar:

- *Ni parlar-ne! Us recordo que encara sóc el capità i que només jo puc donar ordres!*
- *Us en penedireu!* –va respondre John Silver. I ajudant-se amb la creu per caminar, va desaparèixer pel bosc.

Nosaltres ens vam preparar per a la batalla. El capità Smollet donava les ordres:

- *Jim, tu ajudaràs a carregar les armes. Ja t'ensenyaré com es fa.*
- *Tens por?* –em va preguntar
- *No, senyor!* Vaig respondre.

Havia dit una mentida: tenia moltíssima por! Però volia demostrar que, encara que fos un nen, era valent.

Al cap de poques hores vam sentir crits, i després els pirates van començar a disparar.

- *La batalla ja ha començat!* –va dir el capità. *Tothom al seu lloc!*

De cop, una colla de pirates va sortir del bosc i corrien cap al fortí cridant.

Els pirates disparaven contra nosaltres, que ens protegíem des del fortí.

Per tot arreu hi havia fum i pudor de pólvora dels trets.

Després, de cop i volta, el fum que omplia el fortí va anar desapareixent.

- *Els hem vençut! Els hem vençut!* –va cridar el senyor Trelawey, tot content.

Els pirates fugien i molts d'ells eren a terra mal ferits. Alguns dels nostres, però, també havien rebut. Tot d'una em vaig adonar que el capità Smollet també estava ferit.

- *No és res, Jim* –em va dir el capità.

Mentre el doctor l'examinava, se'm va acudir una idea: aprofitaria que tots els pirates participaven a la batalla per apoderar-me del vaixell.

Així, mentre els meus companys s'ocupaven de curar les ferides del capità Smollet, vaig sortir del fortí i em vaig dirigir cap a la platja. El nostre vaixell, la Hispaniola, encara estava ancorat a la badia.

A L'ATAAC!

Vaig buscar la canoa que en Ben Gunn havia amagat molt bé. Me la vaig carregar a l'esquena i la vaig posar a l'aigua.

“*Ningú no em veurà, a les fosques*”, pensava per treure'm la por.

Vaig començar a remar, però la canoa no era gaire estable i més d'un cop vaig estar a punt de caure a l'aigua. Tremolava de fred, però sobretot de por. Finalment vaig arribar vora el vaixell i m'hi vaig acostar en silenci.

Vaig aconseguir agafar-me a una corda i m'hi vaig enfilar, procurant de no fer soroll.

Vaig espiar per una porta i vaig veure que a bord només hi havia dos mariners! A més a més, tots dos es barallaven molt fort.

“*Encara és massa aviat per atacar*”, vaig decidir.

Així que vaig tornar a la canoa, per esperar el moment just. Mentrestant sentia una cançó que ja coneixia, procedent de la platja: “*Quinze homes damunt de la caixa del mort i una ampolla de rom!*”

Finalment em vaig adormir. Quan em vaig despertar ja es feia clar. Silenciosament, de puntetes, vaig pujar a bord. Els dos mariners estaven ajaguts sobre el pont. Un em va observar, molt sorprès, però no tenia forces per reaccionar.

- *Com et trobes?* –li vaig demanar. *Et porto aigua i menjar.*

- *He vingut a prendre possessió d'aquest vaixell. Ara jo sóc el capità!* –vaig dir, i vaig afanyar-me a arriar la bandera negra dels pirates. *En aquest vaixell ha d'onejar la bandera anglesa!*

El mariner em va fer una proposta:

- *Noi, dóna'm menjar i beure i jo, a canvi, t'ajudaré a dirigir aquest vaixell.*

- *D'acord! Vull portar el vaixell a la badia del nord de l'illa.*

Poc després la Hispaniola navegava a una bona velocitat.

De sobte, em vaig girar i vaig veure el mariner darrera meu armat amb un ganivet. En aquell moment el vaixell va tocar fons i vam acabar tots dos amb les cames enlaire. Em vaig enfilar al pal, però ell em va seguir amb el punyal entre les dents. Em va llançar el

punyal, però en aquell moment la nau es va decantar i el mariner va caure al mar.

- *Estic salvat!*

PRESONER DELS PIRATES

Vaig tirar l'àncora i vaig baixar a terra.

“*Tinc moltes ganes de reunir-me amb els meus companys!*”, pensava, content.

I vaig córrer cap al fortí.

Era de nit i no aconseguia distingir res a les fosques. Vaig obrir la porta i vaig entrar, però algú va cridar:

- *Què em busques, Jim? Quin plaer tornar-te a veure!*

- *Estimat Jim, els teus amics han acceptat la nostra proposta. Han deixat el fortí, les provisions, el mapa del tresor i se n'han anat.*

Els altres pirates em miraven amb cara amenaçadora.

- *Eliminem-lo!* –va cridar un. *Sí, el noi és un espia!* –cridaven els altres.

John Silver va fer sortir tots els pirates de la cabana i em va parlar fluixet perquè no el sentissin.

- *Escolta'm bé, Jim. He arribat a un acord secret amb els teus amics. Jo els ajudaré però, a canvi, em donaran una part del tresor.*

Els altres pirates no estaven contents. Es van reunir i quan van tornar, van donar a John Silver un full negre.

Un altre cop la taca negra.

- *Ja no et volem com a cap! Ens havies promès un tresor i encara no hem vist ni una moneda.*

- *No enteneu res. Tinc una sorpresa per a vosaltres. Mireu això!*

Aleshores va llançar un full sobre la taula. Era el mapa del tresor!

De sobte els pirates van canviar d'idea.

- *Visca! Visca John Silver!* –cridaven tots alhora.

L'endemà al matí va arribar el doctor Livesey que, segons l'acord, s'havia compromès a visitar els malalts.

- *Jim! Quina sorpresa de tornar-te a veure!* –va exclamar.

- *Doctor, tinc un secret. He agafat el vaixell. Ara està ancorat a la badia.*

El doctor Livesey se'n va anar recomanant-me que anés alerta.

PER FI EL TRESOR!

- *Anem a buscar el tresor!* –cridaven els pirates, portant el mapa que en John Silver els havia donat el vespre abans.

- *Sí, el tresor! Deia, sorneguer, en John Silver. Anem a buscar-lo!*

Però després em va fer l'ullet. Potser rumiava un altre dels seus trucs.

Aviat vam arribar a un pi gros, que tenia un esquelet entre les arrels. En aquell moment vam sentir una veu llunyana que cantava: “*quinze homes damunt de la caixa del mort i una ampolla de rom!*”

- *És el fantasma del capità Flint!* –va cridar un dels pirates. *Ha vingut a buscar el seu tresor!*

Els pirates ara tenien por, però van decidir de continuar buscant el tresor.

Van seguir les indicacions del mapa, però de sobte es van trobar davant d'un enorme forat buit.

Els pirates van posar-se a cavar, però només van trobar una moneda d'or.

Aleshores es van acostar amenaçadors a John Silver.

- *Aquesta la pagaràs, John Silver!*

En aquell moment es van sentir trets i els pirates van fugir.

- *Doctor Livensey!* –vaig cridar, content. Arribaven els meus amics i darrere seu en Ben Gunn.

- *Però on és el tresor?* –vaig preguntar. *No entenc res!*

Tot va bé! El nostre pla ha funcionat a la perfecció – va dir el doctor abraçant-me. Abans havíem tret el tresor i l'havíem amagat en un lloc segur. Després vam donar el mapa als pirates, perquè ja no servia de res.

Ben Gunn es posà a riure.

- *Heu vist com s'han espantat quan he cantat la cançó de Flint? S'han pensat que havia tornat el seu fantasma.*

Tot seguit vam anar tots a la seva cova. Allà hi havia el capità Smollet.

- *Com esteu senyor?*

- *Ets un noi molt valent, Jim. I també has tingut moltíssima sort.*

- *I vostè, John Silver, què hi feu aquí?* –va preguntar.

Torno a estar al vostre servei, senyor! –va respondre com si res.

Finalment en un racó de la cova, vaig veure el tresor: un munt de monedes d'or.

L'endemà vam portar el tresor fins a la platja i després al vaixell. Així, doncs, molt d'hora al matí, vam partir per tornar cap a casa.

- *Lleveu les àncores!* –va cridar el capità.

La Hispaniola era un vaixell veloç i en poc temps es va allunyar de l'illa.

- *Ja tornem cap a casa!*

Vam navegar dies i dies.

Però així que vam desembarcar al port, John Silver va fugir amb un saquet de monedes d'or.

Finalment vam tornar a casa nostra.

Havia arribat el moment de repartir el tresor. Cadascun de nosaltres va rebre la seva part. Fins i tot jo vaig rebre la meua. Però el més valuós per a mi fou el record d'aquella gran aventura, d'aquell viatge meravellós que mai no oblidaré.

10. ORIENTACIONS RESPECTE A LA LECTURA DE LA NOVEL·LA

1. Cal explicar que aquesta novel·la està situada a Anglaterra i, per tant, tant els noms dels personatges que aniran sortint, com dels llocs, no són coneguts per nosaltres. A Anglaterra es parla anglès i, per aquest motiu, en aquesta novel·la surten noms de persones i de llocs, anglesos: Jim, capità Smollet, John Silver,..., Bristol, etc.

2. És interessant que a mesura que anem avançant en la lectura de la novel·la, i ja que cada vegada van sortint més personatges, anem fent una llista d'aquests noms en un lloc visible de la classe, per tal que l'alumnat els pugui visualitzar en altres moments, i els vagi memoritzant.
3. Serà convenient treballar amb els alumnes vocabulari que surt a la novel·la com per exemple: *hostal* o *pensió*, *fortí*, *arriar veles*, *ancorar*, *tirar per la borda*,...
4. Proposem que el mestre vagi llegint la novel·la als infants, aproximadament durant una setmana, una estoneta cada dia. Com a orientació, la distribució que hem fet nosaltres de la lectura dels capítols és la següent:

1a sessió de lectura:

El vell capità

Arriba el gos negre!

El cec misteriós

Arriben els pirates

2a sessió de lectura:

A punt de salpar

La Hispaniola

De viatge!

3a sessió de lectura:

El desembarcament a l'illa

Ben Gunn

La batalla de l'illa

4a sessió de lectura:

La proposta de Long John

A l'atac!

5a sessió de lectura:

Presoner dels pirates

Per fi el tresor!

11. INFORMACIÓ RESPECTE A L'AUTOR DE LA NOVEL·LA

L'autor de L'illa del tresor és Robert Louis Balfour Stevenson (1850-1894). Novel·lista, assagista i poeta escocès.

VIDA

Va néixer el 13 de novembre de 1850 a Edimburg. Fill de pare enginyer, primer va estudiar aquesta carrera i més tard, dret. Molt aviat, però, es va interessar per la literatura. En pocs anys es va situar entre els escriptors més destacats del seu temps.

Malalt de tuberculosi, es va veure obligat a viatjar cercant climes apropiats per al seu estat de salut. Els seus primers llibres corresponen a algunes descripcions

ons d'alguns d'aquests viatges. Un d'aquests viatges va ser un creuer de plaer pel sud del Pacífic, l'any 1889 fins a les illes Samoa, on ell i la seva dona van romandre fins l'any 1894, en un darrer intent de recuperar la salut.

Els nadius de les illes Samoa l'anomenaven "Tusitala" ("el que explica històries"). Va morir a les illes Samoa el 3 de desembre de 1894.

OBRA

La popularitat d'Stevenson es basa fonamentalment en els emocionants arguments de les seves novel·les fantàstiques i d'aventures.

Assolí l'èxit com a novel·lista amb "L'illa del tresor", 1883 i "El cas misteriós del doctor Jekyll i Mr Hyde", 1886. Altres novel·les són: "Segrestat", 1886; "La fletxa negra", 1888; "L'hereu de Ballantrae", 1889 i "Catriona", 1893.